

Kako gospodariti

V novem mandatnem obdobju čakajo delegate nove in prenekatere stare naloge. Delo v delegacijah in skupščinskih samoupravnih organih teče nemoteno dalje in kot sta pokazali obe prvi zasedanji vseh treh zborov občinske skupščine, so se novi delegati hitro znašli, saj je razpravljalcev veliko, teme pa konkretne in konstruktivne.

O delu in nalogah izvršnega sveta v novem mandatnem obdobju smo se pogovarjali z Nušo Kerševan, novo predsednico občinskega izvršnega sveta.

Dogovori: »Katere naloge oziroma področja družbenih dejavnosti so po vašem mnenju najpomembnejša v novem mandatnem obdobju?«

Nuša Kerševan: »Z izvolitvijo novega izvršnega sveta nismo sprejeli kakšne nove programske usmeritve, ampak bomo le nadaljevali delo izhajajoč iz že sprejetih programskih osnov in usmeritev, ki so bile sprejete že v prejšnjem mandatnem obdobju. Celotna dejavnost izvršnega sveta mora biti usmerjena v izvajanje že sprejetega srednjeročnega plana občine. Pred nami sta še dve leti in pol tekočega srednjeročnega planskega obdobja in gotovo je ena izmed prvenstvenih nalog izvršnega sveta, spremljanje izvajanja srednjeročnega načrta in posredovanje na področjih, kjer se stvari zatikajo. Potrebno bo tudi izdelati temeljito analizo razvoja v tekočem srednjeročnem obdobju, na podlagi katere bomo, skupaj z upravnimi organi in strokovnimi službami, izdelali osnove za nov srednjeročni plan za obdobje 1981-85. Če vzamemo, da je sedanjí srednjeročni plan prvi po sprejetju nove ustave in da je to plan obdobja največjih družbenih spre-

memb in uveljavljanja novih samoupravnih odnosov, potem se zavemo pomena takšnih analiz in spoznanj, ki iz njih izhajajo.

Dogovori: »Ali bi lahko navedli kakšno konkretno spoznanje iz preteklega obdobja, ki narekuje ukrepe v bodočnosti.«

Nuša Kerševan: »V preteklem obdobju smo opazili več neskladij v razvoju občine. Na primer, v zadnjih letih se je občina Center razvijala v izrazito poslovno središče in število zaposlenih se je skokovito večalo, medtem ko je število stanovanj nezadržno padalo. Izzeljujejo se predvsem mladi, aktivni ljudje in družine z otroki, ki jim občina izven centra nudi boljše življenjske in stanovanjske pogoje. V mestnem središču ostajajo starejši občani, tako da je od 40.000 občanov ki živijo v Centru zaposlenih le 17.000, medtem ko dela čez dan v občini Center nad 63.000 ljudi. Iz tega dejstva smo izoblikovali sklep, ki je vključen že v sedanjih planskih dokumentih, da je treba center mesta urediti tako, da bo privlačen za mlade ljudi. Poleg poslovnih stavb moramo pospeševati tudi gradnjo stanovanjskih hiš v centru mesta, v pripravi pa je tudi akcija za prenavo hiš v Stari Ljubljani in prenavo oziroma usposobitev podstrešij, ki bodo zanimiva predvsem za

mlade. Pri tem ne gre le za prenavo pročelij in podstrešij temveč za celovito prenavo mestnega jedra s posodobitvijo tako imenovane infrastrukture, to je napeljav vode, odplak, plina, telefonskega omrežja in podobno. Pri tem bomo težili k ukinjanju motornega prometa v najožjem središču mesta, tako da bodo ulice zopet pripadale pešcem in kolesarjem.

Do sedaj so togi predpisi onemogočali mladim samoiniciativnim ljudem, da bi na svoje stroške obnovili podstrešja in jih preuredili v ateljeje in podobne koristne prostore. Dovolj je bilo, da se ena sama stranka ni strinjala z nameravano prenavitvijo in vsa stvar je obtičala v predalih.

Seveda je poleg tega v mestnem središču še vrsta neurejenih površin oziroma gradbišč, kot so Bavarski dvor, Kraigherjeva ploščad, in podobno, ki se nikakor ne morejo zaključiti. V teh primerih bomo skupaj z načrtovalci in izvajalci pomagali najti investitorje in uporabnike, tako da se bodo dela v doglednem času zaključila in bo mesto dobilo svojo podobo. Prav tako spremljamó izgradnjo Karlovškega vozlišča in dograditev Levstikove ulice. Zelo nas zanima tudi izgradnja mestnih obvoznic. Čeprav ne bodo potekale po »našem ozemlju«, bodo občutno razbremenile prenatrane ulice mestnega središča. Med drugim smo ves višek posojila za ceste v občini Center namenili za izgradnjo mestnih obvoznic.

Dogovori: »Kaj pa razvoj gospodarstva, ki pogojuje uresničenje vseh teh zamisli?«

Nuša Kerševan: »Vsekakor je celoten razvoj odvisen od organizacij združenega dela in uspešnosti njihovega go-

spodarjenja. Ena izmed najosnovnejših nalog izvršnega sveta je skrb za nemoten in čim uspešnejši razvoj vseh oblik gospodarstva.

V občini Center smo dali poudarek trgovini, čeprav ne spada v primarne veje gospodarstva. Za razvoj industrije pač nimamo pravih pogojev. Dogaja se nam celo, da se nam zaradi pomanjkanja lokacij industrija seli v druge ljubljanske občine ali pa celo izven Ljubljane.

Obstoječi industrijski obrati pa imajo vrsto težav, na primer z dovozom surovin in odvozom končnih izdelkov, s prešibko infrastrukturo in podobno.

Po drugi strani pogravitirajo v občino Center predvsem trgovske in uvozno-izvozne delovne organizacije. Trgovska podjetja, ki so v občini Center, opravijo 60 odstotkov vse zunanjetrgovinske menjave v Sloveniji. To pa pomeni, da imajo velik vpliv ne le na industrijsko proizvodnjo občine temveč na proizvodnjo vse Slovenije. Trgovina bi morala svoj vpliv usmeriti predvsem v izboljšanje kvalitete proizvodnih programov v industriji in le te odpirati pot na tuja tržišča. Združene trgovske organizacije bi lahko s smotnim nastopom v tujini zagotovile industriji trajna tržišča, s pomočjo tržnih razi-

skav pa bi lahko svetovali pri izdelavi kvalitetnih in uspešnih proizvodnih programov.

Dogovori: »Ali se bo s pospešenim razvojem in skupnim nastopom trgovskih organizacij izboljšala tudi malo-prodajna mreža v mestu?«

Nuša Kerševan: »Z delovnimi organizacijami, ki imajo svoje trgovske lokale na področju občine, tečejo ravno sedaj pogovori o izboljšanju ponudbe. Mi zagovarjamo ideje o specializaciji trgovskih lokalov in o povečanju raznolikosti in kvalitete prodajnega blaga. Ljubljana bi lahko postala že zaradi svoje geografske lege trgovsko središče evropskih razsežnosti, ne pa, da če se sprehodite po Nazorjevi, Volfovi ali katerikoli drugi ulici, vidite v izložbah eno in isto blago, samo največkrat po sila različnih cenah. Trgovina do sedaj ni storila praktično ničesar, da bi ponudila potrošniku široko izbiro ali celo vplivala na kvalitetni dvig proizvodnje predmetov široke potrošnje. Ljubljana je še vedno za vso Jugoslavijo le tranzitno mesto, skozi katerega hodijo po nakupi v Trst, in s tem se izgublja velik del deviznih sredstev, čeprav bi lahko trgovina, če bi znala prisluhnuti potrebam potrošnikov, preusmerila ta tok denarja na svoj mlin.«

M. S.

ANALIZA ZAKLJUČNIH RAČUNOV ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IZ GOSPODARSTVA ZA LETO 1977

Poslabšanje akumulativne sposobnosti

Finančni rezultati kažejo, da planska predvidevanja niso bila v celoti uresničena.

Za drugo sejo zborov občinske skupščine je bilo delegatom vseh treh zborov predloženo obširno gradivo, ki ga je v obliki analize pripravila služba družbenega knjigovodstva, na podlagi zaključnih računov organizacij združenega dela.

Že v samem uvodu predlagatelj analize ugotavlja, da podatki, ki so jih organizacije dolžne vsako leto predložiti SDK v obliki zaključnega računa, niso samo pregled stanja sredstev in virov, ki naj služijo sami organizaciji, temveč tudi obracun dela in uspehov pred družbeno skupnostjo. Skup vseh zaključnih računov OZD s področja gospodarstva, obdelanih po določenem principu, pa predstavljajo podlago za analizo, ki predstavlja za našo občino tendence gospodarskih gibanj, razne pojave in probleme ter vzroke za položaj gospodarstva v celoti, kot tudi posameznih organizacij.

Razprava je bila v vseh treh zborih dokaj živahna – zlasti v ZZD, saj so nekatere ugotovitve o gospodarstvu v preteklem letu, nudile obilico možnosti za kritično razpravo.

Naraščanje cen

Ena izmed takih perečih ugotovitev je, da so v preteklem letu močno vplivale na

finančne rezultate tudi cene. Gre predvsem za to, da doseženi rezultati na področju stabilizacije cen pred dvema leti, kot deloma še v začetku lanskega leta, niso rezultat dolgoročnih ukrepov, temveč v glavnem restrikcije cen. To se je pokazalo že v drugi polovici preteklega leta, ko so začele cene precej naraščati. Tako postaja področje cen zopet eno od osnovnih vprašanj pri uresničevanju dogovorjene politike.

Ugotovitev glede zaposlovanja je, v primerjavi z letom nazaj, bolj razveseljiva, saj se je, v primerjavi z letom 1976, v preteklem letu število zaposlenih povečalo za 3 odstotke, kar je v mejah načrtovane stopnje. Gospodarstvo je v letu 1977 zaposlovalo v poprečju 55.349 delavcev.

Finančni rezultati gospodarstva

Zasledimo pa tudi odstopanja v posameznih področjih gospodarstva. Tako se je relativno največ povečalo število zaposlenih v stanovanjsko-komunalnih dejavnostih, kjer se je tudi višina dohodka na zaposlenega, v primerjavi s prejšnjim letom, zmanjšala za 17 odstotkov.

V preteklem letu je gospodarstvo, v primerjavi z letom prej, ustvarilo 27 odstotkov več celotnega prihodka. Na povečanje celotnega prihodka je vplivalo več dejavnikov, predvsem pa povečana gospodarska aktivnost, višje cene in plačane terjatve iz preteklih let.

Udeležba posameznih področij gospodarstva v celotnem prihodku se ni bistveno spremenila, s tem, da se kaže tendenca zmanjševanja udeležbe gradbeništva, prometa in gostinstva, ter na drugi strani povečevanje udeležbe trgovine in finančno tehničnih ter poslovnih storitev.

Devet organizacij z izgubo

Porabljena sredstva v gospodarstvu občine so se povečevala skoraj vzporedno s celotnim prihodom, oz. celo nekoliko počasneje, tako da se je ekonomičnost poslovanja nekoliko povečala na vseh področjih, z izjemo kmetijstva in ribištva.

Gospodarstvo občine je v letu 1977 ustvarilo 32 odstotkov več dohodka kot leto dni prej.

Neuspešno je v preteklem letu v naši občini poslovalo devet organizacij. Skupna višina izgube organizacij, ki zaposlujejo 1304 delavce, znaša 29.367 tisoč din ali 0,4 odstotka ustvarjenega dohodka gospodarstva. Vendar pa je potrebno ob tem povedati, da se pri vseh organizacijah že dokaj uspešno uresničujejo sanacijski programi ter se je izguba v tem letu že zmanjšala.

V analizi je nadalje ugotovljeno, da kazalci uspešnosti poslovanja v letu 1977 niso ugodni, kljub ugotovitvi, da se je produktivnost dela, merjena z višino dohodka na delavca, povečala, in izboljšala ekonomičnost poslovanja. Istočasno pa ugotavljamo poslabšanje racionalnosti uporabe poprečno uporabljenih obratnih sredstev in predvsem zmanjševanje akumulativne sposobnosti gospodarstva. Le ta, ki že tako ni bila visoka, se je poslabšala od 3,8 na 3,7 v lanskem letu. Še v letu 1975 pa je znašala 8,8 torej se je zmanjšala v dveh letih kar za polovico.

Kot smo že v uvodu zapisali, je bila razprava na sejah zborov občinske skupščine, ob podatkih, ki jih je pokazala analiza dokaj živahna. Delegati so ugotavljali, da je potrebno

sprejeti vse potrebne ukrepe, da akumulativna sposobnost ne bi še naprej padala. Sproženo pa je bilo tudi vprašanje, kakšne ukrepe bo treba prevzeti proti kršilcem samoupravnih sporazumov o merilih in osnovah za delitev sredstev. Odgovor na to vprašanje je delegatom zbora združenega dela podpredsnik izvršnega sveta občinske skupščine. Glede na to, da izvršni svet proti kršilcem samoupravnega sporazuma ne more ukrepati, je skupaj s SDK pozval vse komisije podpisnic samoupravnega sporazuma, da ukrepa v smislu sankcijskih določil, ki jih sporazumi vsebujejo.

V povzetku glavnih značilnosti poslovnih rezultatov v gospodarstvu občine v preteklem letu ugotavljamo, da je gospodarska aktivnost potekala v pogojih novega obratnega sistema in zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev. Osnovni cilj ekonomske politike je bil usmerjen v nadaljevanje že začelih stabilizacijskih tokov. Finančni rezultati gospodarstva pa kažejo, da za preteklo leto niso bila v celoti uresničena planska predvidevanja.

ab